Kommunal nedsläckning av gatubelysning

Ett ställningstagande av kommuninvånare

Municipal extinguishing of street lights
a position taken by municipal residents

Adam Eriksson & Sara Eriksson

Fakultet - Institutionen för geografi, medier och kommunikation

Ämne/utbildningsprogram - Samhällsplanerarprogrammet

Nivå/högskolepoäng - 7,5 hp

Handledarens namn - Patrik Magnusson

Examinator - Linnea Saltin

Datum - 2024-01-18

Sammanfattning

Studien syftar till att få en uppfattning om hur medborgarna ställer sig till Kristinehamns kommuns strategi att släcka ned gatubelysning i kommunen. Vad anser medborgarna om nedsläckning av gatubelysning i Kristinehamns kommun och på vilket sätt påverkar det medborgarnas trygghet? Den tidigare forskning tar upp hur trygghetsaspekter påverkas av nedsläck belysning som sedan diskuteras och analyseras i analysdelen med kopplingar till resultatet från enkätundersökningen. Resultatet visar tydligt att majoriteten av respondenterna som deltog i studien, har en negativ inställning till strategin att släcka ned gatubelysning i Kristinehamns kommun. Medborgarna uttrycker att det påverkar deras trygghet i flera avseenden. Analysen redovisar att belysnings aspekter bör uppmärksammas mer i kommunal planering, då det påverkar människors trygghet i flera avseenden.

Nyckelord: Samhällsplanering, nedsläckning, kommunal planering, trygghet, otrygghet, belysning

Abstract

The study aims to reach a perception over how the citizens feel about the strategy of extinguishing the street lights in the municipality. What do the citizens think about turning off the street lights in the municipality? And in what way does it affect citizens' safety? Previous research covers how safety aspects are affected by the dimmed lightning, which is then discussed and analyzed in the analysis with connections to the result of the study. The result clearly shows that the majority of the respondents that contributed in the study, have a negative attitude towards the strategy of extinguishing street lights in Kristinehamns municipality. The citizens express that it affects their safety in several respects. The analysis presents that lightning aspects should receive more attention in municipal planning, as it affects people's safety in several respects.

Key words: Community planer, extinguishing, municipal planning, safety, insecurity, lightning

Innehållsförteckning

1. Introduktion **3**
1.1 Bakgrund 3
1.2 Problemformulering 4
1.3 Syfte 4
1.4 Frågeställningar 4
1.5 Disposition 4
2 Tidigare forskning/arbetets teoretiska perspektiv **5**
3. Metod **9**
3.1 Hur tillförlitlig är studien? 10
4. Resultat **12**
4.1 Figurer 12
4.2 Figurer med svarsbox 13
5. Analys **16**
6. Sammanfattande slutsatser **19**
7. Referenslista **20**
8. Bilagor **22**
8.1 Frågeformulär 22
8.2 Tabeller 25

1. Introduktion

1.1 Bakgrund

Vintern 2022/2023 blev en rekordvinter i form av höga elpriser runt om i Europa men också här hemma i Sverige, vilket fick ekonomiska konsekvenser för både hushåll och kommuner. SVT nyheter rapporterar att länder arbetar aktivt med att motverka skenande elpriser. Beslut har tagits där ett antal städer i Europa och i Sverige bestämt att släcka belysning i offentliga miljöer, till exempel upplysta monumentbyggnader, kyrkor och gatubelysning för att dämpa utgifterna (Lindström, 2022).

EU-kommissionen uppmanar alla EU-länder att dra ner på elförbrukning med 10 procent. Sparkampanjer och subventioner runt om i Europa är ett faktum för att klara av energibrist och höga priser under den kommande vintern. Frankrike släckte monument som Eiffeltornet, tyska städer släckte belysning på gator och sevärdheter samt Storbritannien gav direktiv till företag att minska energiförbrukningen (Lindström, 2022). Sveriges radio anger att åtgärderna skapar debatt i samhället om etiska frågeställningar kring trygghet och säkerhet för de drabbade medborgarna, då de ställs mot de ekonomiska aspekterna (Uddin, 2022). Kritik har riktats från polisen i vissa delar av landet, då främst nedsläckning av gatubelysning, anses vara en dålig idé. Det hävdas att det inte alltid är genomtänkt och i vissa fall är ett förhastat beslut (Uddin, 2022).

Nya Kristinehamns Posten rapporterar att Kristinehamns kommun har beslutat att nedsläckning av gatubelysning ska ske i år 2023 då 800 gatulampor släcks som innebär 10% av kommunens gatubelysning, precis som tidigare år 2022 för att ransonera energi i kommunen (Persson, 2023). Motiveringen var år 2022 dels att EU-kommissionen uppmanat om elförbrukningsparande åtgärder samt kommunens egna sparåtgärder i ett ekonomiskt syfte (Schnelzer, 2022). Tre undantag presenteras där man inte kommer släcka några lampor. Belysning vid korsningar, övergångsställen och undergångar eller tunnlar (Schnelzer, 2022). I år framgår det att det är de ekonomiska skälen som innefattar att undvika höga elpriser, vilket är anledningen till nedsläckningen av gatlampor i kommunen. Nedsläckningen omfattar främst Kristinehamns tätort där belysningen är som störst. Kringliggande mindre samhällen som Ölme, Nybble och Bäckhammar blir inte lika berörda av åtgärden (Persson, 2023).

1.2 Problemformulering

Ransonering av energi kan ske på olika sätt i en kommun. Varje åtgärd och beslut får olika effekter på samhället och behöver begrundas noggrant. Nedsläckning av gatubelysning kan påverka medborgare på olika sätt genom till exempel förändrade rörelsemönster för att undvika upplevd otrygghet i offentliga miljöer. Det kan också medföra främjad kriminalitet av olika slag på längre sikt. Detta är en fråga om social hållbarhet som ställs emot den ekonomiska hållbarheten. Dessa bör balanseras.

Problemet kommer att undersökas genom en kvantitativ metod, vilket i detta fallet är en enkätundersökning som genomförs bland invånare i en offentlig miljö i Kristinehamns kommun. Enkäten kommer även att distribueras via nätet. Målet med undersökningen är att samla in data från en så stor andel av invånarna som möjligt för att kunna besvara frågeställningen.

1.3 Syfte

Syftet med studien är att få en uppfattning om hur medborgarna ställer sig till kommunens strategi att släcka ned gatubelysning i kommunen.

1.4 Frågeställningar

- Vad anser medborgarna om nedsläckning av gatubelysning i Kristinehamns kommun?
- På vilket sätt påverkar det medborgarnas trygghet?

1.5 Disposition

Arbetet inleds med tidigare teoretisk forskning med fördjupning inom trygghetsskapande åtgärder i bland annat svenska kommuner. Senare presenteras den kvantitativa metoden där resultatet grundar sig på en enkätundersökning där respondenterna och urvalet är medborgare i Kristinehamns kommun. Frågorna som formuleras i undersökningen syftar till att besvara medborgarnas upplevda trygghet och ställningstagande efter kommunens beslut om att släcka ned gatubelysning i kommunen. Analysen sker med ett fokus på trygghetsaspekter med hjälp av den tidigare forskningen och resultatet. En slutsats formuleras i arbetets sista del.

2 Tidigare forskning/arbetets teoretiska perspektiv

Trygghet definieras utifrån den känsla som uppstår när en individ tolkar den fysiska miljöns utformning och användning genom att sinnesintryck kombineras med ens egna erfarenheter, vilket även påverkats av andra individers eller mediernas beskrivningar av risken för att utsättas för brott eller hotfulla situationer (Boverket, 2022).

Trygghet kopplat till belysning

Ett flertal studier har gjorts på brottsförekomst samt upplevd trygghet/otrygghet kopplat till belysning. Ceccato et al. (2019, s.71) har sammanställt studier som kommit ut mellan åren 1998 och 2018, vilket har beskrivits i en rapport utgiven av Boverket. Metoderna som användes i studierna varierar mellan kvantitativa och kvalitativa samt vissa som har använt sig av blandad metod. Exempelvis har datagenererade landskap, enkäter samt fältundersökningar använts i studierna (Ceccato et al., 2019, ss.71-72). Studierna visar överensstämmande resultat att bättre belysning verkar leda till lägre brottsfrekvens (Ceccato et al., 2019, s.71). Det framkommer även att belysning har en övergripande positiv effekt på den upplevda tryggheten (Ceccato et al., 2019, s.71). Däremot är det i vissa fall svårt att uppskatta om belysning verkligen är den påverkande faktorn eller om det är andra underliggande orsaker (Ceccato et al., 2019, ss.71-73). Trots detta visar majoriteten av studierna att god belysning har en reducerande effekt på brottsfrekvensen samt att det förbättrar den upplevda tryggheten (Ceccato et al., 2019, s.73). Dessa studier är gjorda framförallt utanför Sverige, därför kan vår studie tillföra ytterligare information.

Boverket (2019) presenterar dessutom en annan rapport som tar upp att belysning är ett viktigt verktyg i trygghetsarbetet och ett sätt att öka tryggheten. En jämn gatubelysning med ljusa ytor förbättrar den upplevda tryggheten. Med god ljussättning går det att ta tillvara på platsers identitet, skapa atmosfärer och göra det lättare att orientera sig.

Trygghet kan vara svårt att definiera eftersom det inte är något fysiskt utan det handlar om en känsla som uppkommer hos en människa av olika anledningar. Trygghetskänslan kan påverkas av den fysiska miljön men också av personens kön, bakgrund eller ålder. I planeringssammanhang handlar arbetet om trygghet ofta om brottsförebyggande åtgärder, vilket inte alltid hänger samman med känslan av otrygghet (Aronsson, 2010, s.14). Otrygghet behöver inte bygga på den faktiska risken att råka ut för en fara, utan kan istället

bero på sociala strukturer som har byggts upp i samhället. Till exempel upplever kvinnor otrygghet i högre utsträckning än män när de rör sig utomhus på kvällstid. Detta är delvis på grund av att kvinnor sedan barn har blivit tillsagda att det är farligt att röra sig utomhus på kvällen (Aronsson, 2010, s.15). Detta blir viktigt att ta i beaktande eftersom att belysning alltså inte är den enda påverkande faktorn på människors upplevda trygghet.

Även var och hur en plats är belyst har visats vara viktigt (Aronsson, 2010, s.19). En vanlig riktlinje är att belysningen ska lysa så att det är möjligt att se den mötandes personens ansikte. Övriga faktorer som påverkar människors upplevda trygghet är att platsen är överblickbar, befolkad, orienterbar samt välskött. Belysning kan under de mörka timmarna vara viktigt eftersom det bidrar till dessa olika faktorer (Aronsson, 2010, s.19). Genom att vara medveten om hur våra ögon fungerar under kvällstid, går det även att ta fram belysningsstrategier (Aronsson, 2010, s.25). Till exempel riktas våra ögon automatiskt mot den ljusaste punkten, det går därför att leda betraktarens rörelse i rummet genom att framhäva vissa ytor eller objekt. Detta kan bli användbart vid exempelvis korsningar eller övergångsställen där högre belysning kan hjälpa till att uppmärksamma trafikanter (Aronsson, 2010, s.25).

Trygghetsarbete och belysning aspekter i den kommunala planeringen

Planeringen av belysning har förändrats över tid, tidigare har belysningen främst planerats efter motortrafikens behov medan under senare år har det övergått till ett större fokus på trygghetsskapande (Aronsson, 2010, ss. 29-30). Dessutom framhävs den mjuka trafikantens behov, alltså cyklister och gående (Aronsson, 2010, s.30). Ifall belysning planeras med rätt sorts ljussättning kan det framhäva delar av staden, och påverka människors rörelsemönster (Aronsson, 2010, s.30). Belysning kan även påverka den upplevda tryggheten, det blir därför viktigt att ta hänsyn till den redan byggda miljön och anpassa belysningen efter det. Det är viktigt att se över hela ljusbilden i det offentliga rummet (Aronsson, 2010, s.31). Hur kommuner arbetar med ljusbilden varierar, eftersom det inte finns några lagar eller riktlinjer om hur belysningsprogram ska upprättas. Det är även vanligt att belysningsprogrammet endast gäller stadskärnan i kommunen (Aronsson, 2010, s.47).

Trygghet har som nämnts kommit att bli en allt viktigare del av planeringen men i många fall är trygghetsarbetet svårt att avgränsa, definiera och sammanfatta (Sandberg, 2017, s.4). Linda Sandberg et al (2017) har därför gjort ett forskningsprojekt: *”Rädsla och trygghet i ord och*

handling – att överbygga paradoxer i planering”, för att studera relationen mellan talet om trygghet och rädsla i offentliga miljöer och hur det korrelerar med trygghetsfrågor som bedrivs på lokal nivå. Projektet har studerats genom en enkätundersökning som skickades ut under året 2015 till alla Sveriges kommuner (Sandberg, 2017, s.4). Forskningsprojektet framför tre exempel på hur kommuner arbetar med trygghetsfrågor. Det första exemplet förklarar att kommunen i fråga försöker främja trygghet genom att utföra trygghetsvandringar, förbättring av belysning, slyröjning och klottersanering (Sandberg, 2017, s.10). Kommunen arbetar även aktivt med andra trygghetsaspekter som till exempel att skapa mötesplatser samt samverka med polisen. Kommunen anser att trygghetsfrågor prioriteras men upplever utmaningar med att upprätthålla åtgärder eftersom de har bristande resurser i kommunen. Dessutom är riktlinjerna för trygghetsfrågor otydliga i kommunens styrdokument (Sandberg, 2017, s.10).

Den andra kommunen som exemplifieras hanterar trygghetsfrågor på liknande sätt som exempel 1 och de upplever även liknande utmaningar (Sandberg, 2017, s.11). Exempel 3 till skillnad från exempel 1 och 2 har tydliga riktlinjer på hur trygghetsfrågor ska hanteras i kommunens styrdokument. Dessutom har kommunen bedrivit projekt med särskilt fokus på trygghet och gjort insatser för utsatta grupper. Detta har genomförts genom att identifiera ungdomars och andra specifika gruppers attityder och känslor av otrygghet (Sandberg, 2017, s.12). Kommunen har även arbetat med trygghetsfrågor genom medborgardialoger och samverkan med polisen. Dessa exempel illustrerar hur trygghetsarbetet kan utspelas i olika kommuner (Sandberg, 2017, s.12).

Kristinehamn har tagit fram en vision för kommunens stadskärna. Målet med visionen är att skapa en attraktiv och välkomnande stad. Visionen är skapad utifrån dialoger med invånare, civilsamhälle, näringsliv, föreningsliv och offentlig sektor. Kärnan i visionen bygger på medborgarnas synpunkter. Enligt medborgarna är viktiga områdena trygghet, trivsel, utbud, tillgänglighet, folkliv, inkludering och mötesplatser. Det blir tydligt att trygghet är en av de viktigaste eftersom trygghetsskapande nämns flera gånger i visionen kopplat till olika sammanhang. Till exempel vill de uppnå trygghet genom att skapa nya mötesplatser som leder till att fler människor rör sig i staden vilket i sin tur tros leda till ökad trygghetskänsla. Även belysning nämns som en betydande faktor till ökad trivsel och trygghet i stadskärnan. För att tillgodose belysningen i stadskärnan, arbetar kommunen med en belysningsplan. (”Kristinehamn 2030 – den vänliga och nyskapande skärgårdskommunen”, 2022).

Kristinehamn kommun har även tagit fram en handlingsplan för stadskärnan. Handlingsplanen beskriver specifikt vilka åtgärder som planeras samt hur de ska finansieras och när de ska genomföras. Handlingsplanen följer målen som nämns i visionen. Detta planeras att genomföras genom att till exempel ha ordningsvakter i centrum, anta och genomföra ett belysningsprogram samt utveckla restaurangerna i stadskärnan (Kristinehamn kommuns handlingsplan 2019-2030).

Praktiska belysnings åtgärder

Frank et al. (2017) i samarbete med SKL (Sveriges kommuner och landsting) och Trafikverket tog fram en rapport med namnet "belysning där det behövs". De uttrycker att kommuner har tydliga mål för att minska klimatpåverkan, öka det hållbara resandet och medverka till ett jämställt samhälle för alla oavsett ålder, kön, funktionsnedsättningar. Därför har det skett en förflyttning i prioritering från bilisterna till de oskyddade trafikanterna när det gäller planering av belysning i samhället. För att minska förbrukningen av energi och se till att ekonomiska besparingar sker, kan nedsläckning av anläggningar som anses inte längre vara i behov utföras (Frank et al., 2017, s.6). Frank et al. (2017) menar att behovet av belysning idag är inte det samma som när belysningen monterades, men att släcka ned varannan ljuspunkt ses som olämpligt. Det kan skapa onödiga risker om det är stora avstånd mellan ljuspunkterna, vilket gör att det blir mörkt mellan stolparna. Ögat anpassar sig till de ljusa partierna och det gör att man ser ännu sämre än om ljuspunkterna hade varit helt nedsläckta (Frank et al., 2017, ss.8-9).

Frank et al. (2017) nämner hållbarhet och belysning, där man värdesätter tre kategorier av synsätt. Socialt-, ekologiskt- och ekonomiskt hållbart ljus. Socialt hållbart ljus innebär att utveckla tillgängligheten till viktiga målpunkter som förstärker den upplevda tryggheten. Det bidrar till en ökad livskvalitet för de individer som rör sig ute när det är mörkt. Ekologiskt hållbart ljus är att främja ljuspunkter som bidrar till att människor väljer hållbara resor, till exempel gång, cykel eller kollektivtrafik för att motverka användandet av bilen. Ekonomiskt hållbart ljus uppnås genom att prioritera armaturer och ljuskällor av bra kvalitet, vilket innebär lång livslängd med bibehållna ljusegenskaper. För att energieffektivisera och minska energiförbrukningen radikalt är det viktigt att byta gamla armaturer (Frank et al., 2017, s.10). Frank et al. (2017) menar att belysning är till för människorna som använder det offentliga rummet, vilket gör att besparingsåtgärder som att släcka varannan belysningsstolpe inte är en

hållbar lösning då det försämrar tryggheten och trafiksäkerheten. I ett ekonomiskt och miljömässigt hållbart perspektiv bör äldre belysningsanläggningar ses över då de förbrukar onödigt stora resurser (Frank et al., 2017, s.10).

3. Metod

Studiens forskningsfrågor syftar till att mäta medborgarnas åsikter. Därför är valet av en kvantitativ metod genom en enkätundersökning fördelaktig för att det möjliggör att nå ut till ett stort antal respondenter (Bryman, 2011, s.227).

Undersökningen utfördes i en offentlig miljö under Kristinehamns årliga julmarknad den 16/12-23 under 2h, där webbenkäten presenterades genom en QR-kod för förbipasserande intresserade respondenter. En uppskattning på 30 st svar samlades in under tillfället. Val av plats under undersökningstillfället gjordes för att nå ett slumpmässigt och brett urval av respondenter. Vår målsättning var att använda oss av ett slumpmässigt urval, men det kräver ett relativt stort stickprov vilket blev svårt att genomföra eftersom att tiden var begränsad (Bryman, 2018, s.239). För att nå ut till en större population av Kristinehamns medborgare, skickas enkäten även ut via en länk till personliga kontakter bosatta i Kristinehamn kommun. Länken distribuerades genom olika sociala plattformar som Facebook, Instagram och Snapchat, vilket innebar att resterande respondenter blev ett bekvämlighetsurval. Bekvämlighetsurval är negativt i det avseendet att det inte är särskilt representativt (Bryman, 2018, s.244). Det är viktigt att vara kritisk mot denna typ av urval, men i detta fallet är det nödvändigt eftersom tiden är begränsad. Målet är i slutändan att nå så stor målgrupp som möjligt, därför blir det viktigt att använda alla tillgängliga resurser för att nå ut till Kristinehamns medborgare (Bryman, 2018, s.239). Ett försök att nå både män och kvinnor i lika stor utsträckning gjordes, men trots detta svarade ett större antal kvinnor på enkäten. Det går inte säkert att veta varför detta skedde.

Specifikt utfördes studien genom en webbenkät. Den kvantitativa metoden webbenkäter är fördelaktiga eftersom att de är billiga att administrera jämfört med till exempel postenkäter (Bryman, 2018, s.303). Dessutom innebär webbenkäter oftare snabbare respons än postenkäter (Bryman, 2018, s.303). Webbenkäter är anpassningsbara i utseendet och i utformningen till exempel filterfrågor (Bryman 2011, s.600). I fem av enkätfrågorna fanns möjligheten att skriva ett mer utförligt svar i en svarsbox, vilket kan ses som en kvalitativ aspekt i studien. Valet av användningen av öppna frågor med svarsboxar i enkäten är till anledning för att få mer konkreta svar, där respondenten kan använda egna ord som ytterligare kan stärka studiens evidens (Bryman, 2011, s.244). Svaren har därefter kodats

efter vår tolkning och uppfattning som sedan diskuteras i analysen. Problematik uppstod under kodningen, då det var svårt att hålla isär trygghets begreppen.

Kritik av metoden var att under undersökningstillfället på julmarknaden hade vissa respondenter problem med att scanna QR-koden för att kunna besvara webbenkäten, vilket gjorde att ett fåtal svar uteblev. Nackdelen med webbenkäter är att alla inte har tillgång till den teknik som krävs (Bryman, 2018, s.303). Webbenkäter kan ses som ett hinder för att ta del av undersökningen, exempelvis liten skärm med användning av mobiltelefoner, vilket kan skapa svårigheter och hinder för respondenten (Bryman, 2018 s.298). Vid undersökningstillfället på julmarknaden fanns möjligheten att erbjuda hjälp till respondenterna ifall problematik uppstod. Därför anser vi inte att nackdelarna ovan har någon större effekt på studien.

Empirin bearbetades genom att datan fördes in i analysprogrammet SPSS, där det sedan gick att utläsa materialet i form av tabeller. Dessa tabeller undersöktes för att välja ut de frågor och svar som ansågs relevanta för studien. Därefter rekonstruerades tabellerna till figurer för att förtydliga resultatet.

3.1 Hur tillförlitlig är studien?

Reliabiliteten ökar om studien går att upprepa. Enkätformuläret finns kvar vilket gör att studien kan upprepas (Bryman, 2011, s.49). Reliabiliteten kan däremot försvagas eftersom att vi inte kan övervaka hur eller vem som faktiskt svarar på enkäten. Detta innebär att felkällor kan uppstå i form av att respondenterna exempelvis inte talar sanning under enkäten eller missförstår frågor. För att undvika felkällor har enkäten prövats två gånger innan det officiella utskicket. Enkätundersökningen innehåller inga djupare frågeställningar som berör den personliga integriteten, därför är risken att respondenterna inte talar sanning låg.

Validiteten bygger på att enkätundersökningen faktiskt besvarar frågeställningen (Bryman, 2011, s.163). Validiteten ökar även om det går att lita på de slutsatser som uppkommer från undersökningen (Bryman, 2011, s.168). Detta säkerställs genom att komplettera undersökningen med tidigare forskning. Utöver det handlar validitet om i vilken grad studien går att generalisera, vilket blir svårt att uppnå i denna studien med ett litet urval av

respondenter eftersom tiden är begränsad (Bryman, 2011, s.169). Men det har eftersträvats genom att samla in så många svar som möjligt. Studien kan ändå ses som ett intressant resultat som kan ge indikationer och bidrar till den stora kontexten i forskningsområdet (Bryman, 2011, s.51).

4. Resultat

Totalt deltog 70 st respondenter i enkätundersökningen, men 6 st svar uteblev på grund av de spärrfrågor som presenteras i början av enkäten.

4.1 Figurer

Figur 1 - Åldersfördelning

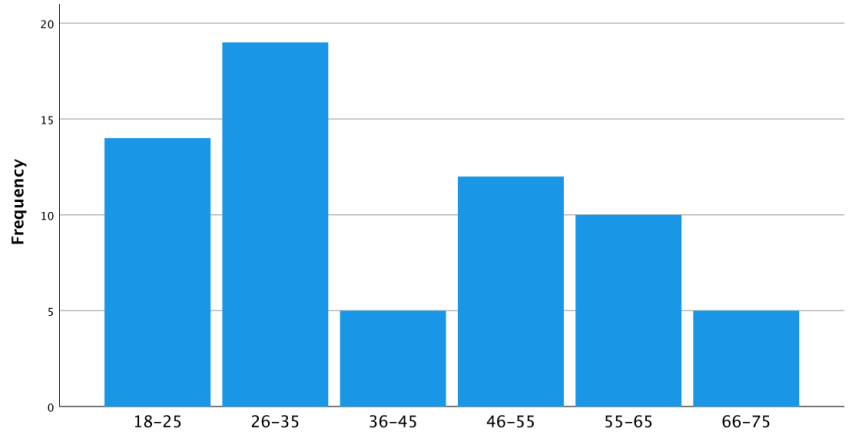

Figur 1 visar en spridning av åldersgrupper som deltagit i enkätundersökningen.

Figur 2 - Könsfördelning

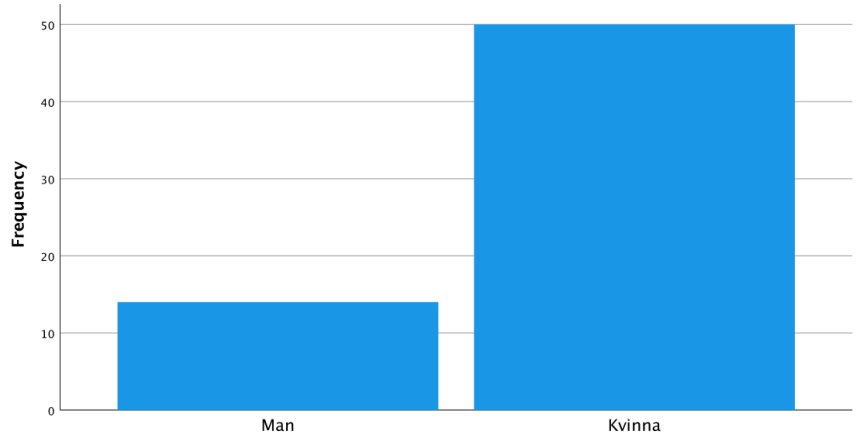

Figur 2 visar att 50 stycken (majoriteten) kvinnor och 14 stycken män har deltagit i enkätundersökningen.

4.2 Figurer med svarsbox

Figur 3, 4 och 5 fanns möjligheten för respondenterna att utvärdera deras svar. Därför nämns utvalda citat under dessa figurer för att exemplifiera. Citaten är utvalda utefter en tolkning av en svarsöverensstämmelse från respondenterna som syns i frågorna. Citaten är även utvalda för att visa en variation i svaren.

Figur 3-5 beskriver resultaten för de frågor och svar som anses mest relevanta för studien. Resterande resultat presenteras i bilagor.

Figur 3 - Vad är din spontana reaktion om trygghet, när gatubelysningen minskar?

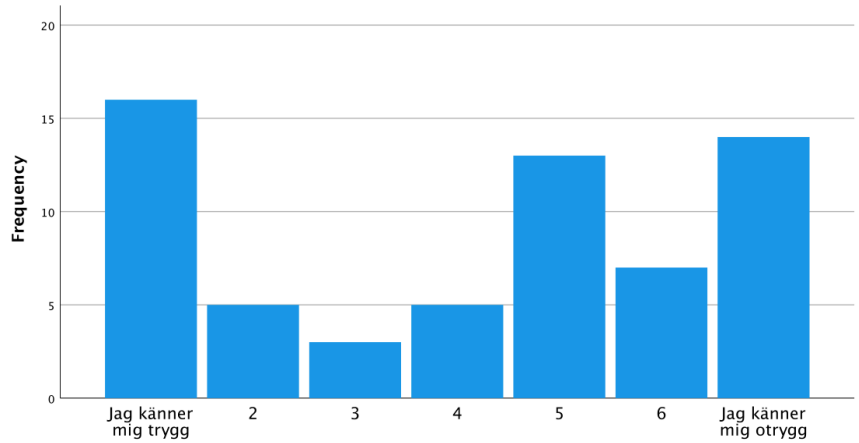

Figur 3 visar att 16 stycken har svarat att de känner sig trygga vid minskad belysning, medan 8 st har svarat alternativ 2-3, då de känner sig relativt trygga vid minskad belysning. Figuren visar även att 25 st har svarat alternativ 4-6, då de känner sig relativt otrygga vid minskad belysning. Till sist har 14 st svarat att de känner sig otrygga vid mindre belysning.

Exempel på respondenternas kommentarer från svarsboxen:

- "*Det måste finnas andra bättre sätt att spara pengar än att tumma på tryggheten i vår stad.*" - Kvinna, 29 år
- "*Mest av trafiksäkerheten. Gång och cyklister mkt svåra att se.*" - Man, 59 år

Motivering till utvalda citat från svarsbox: Det syns en variation i svaren där respondenterna uttrycker olika exempel på hur deras *upplevda trygghet* påverkas. Det valdes endast två citat eftersom det var ett mindre antal som uttryckte sig i svarsboxen.

Figur 4 - Undviker du mörka gator?

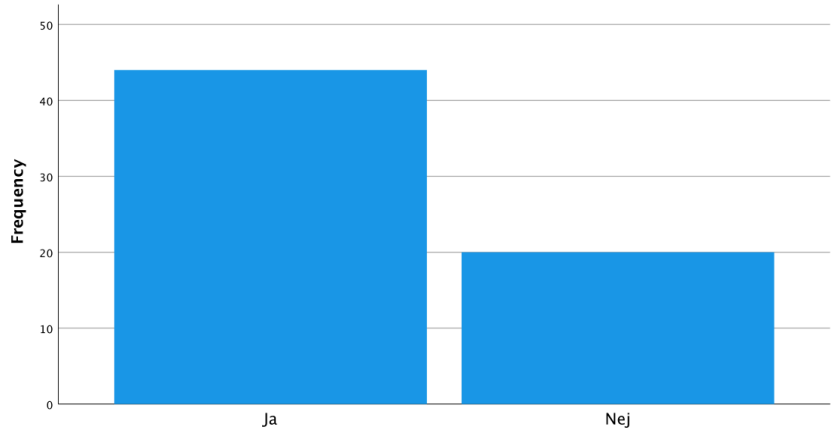

Figur 4 visar att 44 st har svarat JA (majoriteten) att de undviker mörka gator och att 20 st inte undviker mörka gator.

Exempel på respondenternas kommentarer från svarsboxen:

- "*Det känns inte tryggt längre, med vissa partier helt mörkt, kan knappt se var jag sätter fötterna*" - Kvinna, 57 år
- "*Jag vill se vad som kommer. Det är lite obehagligt att gå ensam i mörkret som kvinna.*" - Kvinna, 29 år
- "*Jag känner mig rädd att möta någon främling som vill hoppa på mig*." - Kvinna, 22 år

Motivering till utvalda citat från svarsbox: Citaten valdes för att representera den överensstämmelse som syns i resterande svar att människor undviker mörka gator på grund av det påverkar den *upplevda tryggheten.* Återkommande begrepp som nämns av respondenterna är: obehag, rädsla och otrygghet. Det valdes tre citat eftersom ett större antal valde att uttrycka sig i svarsboxen.

Figur 5 - Anser du att kommunen borde arbeta med trygghet/säkerhet på kompletterande sätt, där gatubelysning släcks?

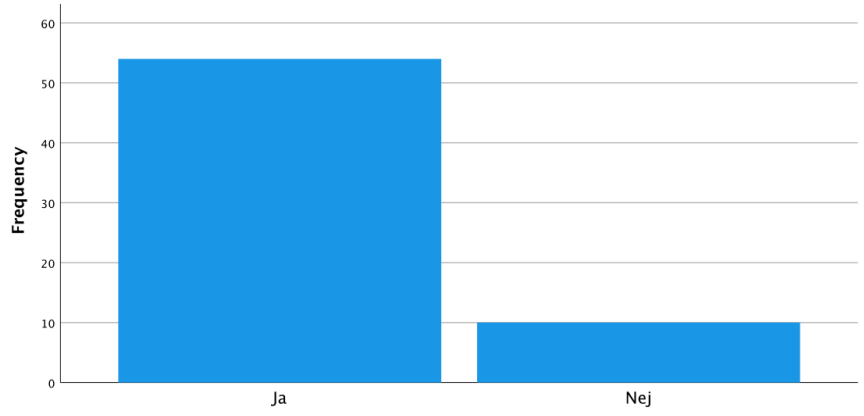

Figur 5 visar att 54 st (majoriteten) har svarat JA att kommunen borde arbeta med trygghet/säkerhet på kompletterande sätt och 10 st har svarat att de inte tycker det.

Exempel på respondenternas kommentarer från svarsboxen:

- "*Kommunen bör ha en strategi när de släcker ned. Inte generellt ta till t.ex. var annan lampa. Vid bostadsparkeringar behöver det kanske vara helt upplyst, som exempel.*" - Kvinna, 70 år
- "*Nattvandrare*" - Kvinna, 33 år
- "*Gärna upplysta träd, patrullerande poliser på helgkvällar.*" - Kvinna, 66 år

Motivering till utvalda citat från svarsbox: Valet av citaten anses signifikanta för den tidigare forskningen, då det syns en samstämmighet.

5. Analys

Analysen bygger på en svarsfrekvens på 64 st fullt genomförda svar från enkätundersökningen. Flera ålderskategorier är representerade i undersökningen och en högre andel kvinnor deltog i studien. En majoritet av respondenterna antyder att man känner sig otrygg vid minskad gatubelysning och att man undviker mörka gator. Resultatet påvisar att minskad gatubelysning kan påverka människors rörelsemönster och skapa en otrygg känsla i samhället. Respondenterna uttrycker att det påverkar deras upplevda trygghet på olika sätt.

Upplevda tryggheten

Utifrån tidigare forskning och enkätundersökningen går det att utläsa att otrygghet kan uppstå oberoende om människan faktiskt utsätts för en säkerhetsrisk. Respondenterna uttrycker att minskad belysning leder till ökad otrygghet. Figur 3 visar att majoriteten av respondenterna känner sig spontant otrygga vid mindre belysning. Detta går att tyda att människor direkt upplever otrygghet vid minskad belysning utan att det är kopplat till en faktisk risk. En av respondenterna beskriver: *"Jag känner mig att rädd att möta någon främling som vill hoppa på mig."* - Kvinna, 22 år. Citatet besvarades under frågan "undviker du mörka gator?". Kvinnan beskriver en upplevelse, att hon är rädd att någon främling ska hoppa på henne i mörkret. Men vart kommer denna rädsla ifrån? Det går att urskilja att belysningen är den påverkande faktorn. Om gatan var upplyst skulle kanske kvinnan inte uppleva denna rädsla. Belysning har sett påverka människors upplevda trygghet, och kan påverka människors rörelsemönster om belysningen planeras på rätt sätt (Aronsson, 2010, ss.30-31). En samstämmighet syns i svaren som skrevs i svarsboxarna där respondenterna uttrycker att belysning påverkar den upplevda tryggheten. Återkommande ord som uttrycker denna känsla är obehag, rädsla och otrygghet. Dessa begrepp visar tydligt att respondenterna upplever att nedsläckningen av gatubelysningen leder till att de påverkar deras upplevda trygghet negativt.

Vissa respondenter nämner även att faktumet att de är en kvinna är en påverkande faktor till att de känner sig otrygga. Detta går att koppla till tidigare resonemang om hur människor tolkar den fysiska miljön beroende på människans tidigare erfarenheter, ålder och kön (Aronsson, 2010, s.14). Exempelvis nämner en kvinna att: *"Jag vill se vad som kommer. Det är lite obehagligt att gå ensam i mörkret som kvinna."* - Kvinna, 29 år. Kvinnan beskriver en känsla av obehag kopplat till mörker, men beskriver inte att de är för att hon är rädd för att skada sig fysiskt. Utan endast på grund av att de är mörkt och för att hon är en kvinna.

Tidigare erfarenheter eller uppbyggda sociala strukturer kan vara det som påverkar hennes rädsla (Aronsson, 2010, s.15). Citatet belyser även att det är viktigt för människor att se vad som kommer för att känna sig trygga, vilket går att koppla till riktlinjen att människor känner sig tryggare om de kan se mötandes personens ansikte (Aronsson, 2010, s.19).

Respondenter uttrycker även oro för fysiska risker som kan drabba dem, till exempel trafiksäkerheten, då det är svårt att se fotgängare och cyklister som bilist i mörkret. Även för egen säkerhet, där respondenter uttrycker att man är rädd för snubbelrisker eller halkrisker. Det stämmer väl överens med det som Boverket (2019) menar att det blir lättare att orientera sig med god ljussättning. En respondent uppger att hon väljer att ta bilen de sträckor hon annars hade promenerat när det är mörkt. Aronsson (2010, s.30) hävdar att nedsläckning av gatubelysning kan påverka rörelsemönster för människor, vilket uttrycks av ett antal respondenter i vår undersökning.

Respondenternas synpunkter går att koppla till tidigare resonemang av Frank et al. (2017, s.10), där det nämns att minskade ljuspunkter leder till faktorer som sämre trafiksäkerhet och motverkar den ekologiska hållbarheten i det offentliga rummet. Den ekologiska hållbarheten påverkas genom att människor väljer bort hållbara färdmedel som till exempel gång, cykel eller kollektivtrafik (Frank et al., 2017, s.10). Det uttrycks även av respondenter att det bör prioriteras mer noggrant vart ljuskällor ska lysa, till exempel parkeringar bör fortsatt vara upplysta på grund av säkerhetsskäl.

Omgivande belysning som trädbelysning uttrycks som förslag för att öka den upplevda tryggheten. Resonemanget stärks även av Aronsson (2010, s.14) som nämner att trygghetskänslan kan påverkas av den fysiska miljön. En respondent uttrycker att den omgivande belysningen från fasadbyggnader i stadskärnan skapar tillräckligt med ljus för att kunna släcka gatubelysning. Ett flertal respondenter uttrycker att områden där det finns andra kringliggande ljuskällor som centrala delar i en stad kan man förslagsvis släcka gatubelysning i de områden.

Respondenterna uttrycker ett missnöje för strategin att släcka ned gatubelysning i Kristinehamns kommun. Det syns att medborgarna påverkas av beslutet, då ett flertal respondenter har aktivt tagit sig tid till att beskriva upplevda rädslor, obehag och även risker kopplat till minskad belysning i kommunen.

Kritiska aspekter i planeringen

I exemplen som Sandberg (2017, ss.10-12) nämner tas belysning upp som en del av trygghetsarbetet i kommuner, men det nämns även andra åtgärder som till exempel trygghetsvandringar och samverkan med polisen. Det blir tydligt utifrån resultatet att dessa åtgärder är viktiga för medborgarna och behöver prioriteras i högre grad. Det går att tyda att hur kommuner bör arbeta med trygghetsfrågor behöver förtydligas. Ifall kommuner har tydligare styrdokument kring trygghetsfrågor kan det möjligtvis förbättra trygghetsarbetet.

Belysningsstrategier tycks vara viktiga för en andel av de respondenter som har besvarat enkätundersökningen. Det hävdas även av en respondent att man inte upplever att kommunen har någon strategi då nedsläckningen i stort sker generellt. Detta syns även i den tidigare forskningen då Aronsson (2010, s.47) nämner att det inte finns några tydliga riktlinjer eller regler kring hur belysningsprogram ska upprättas. Det är även vanligt att belysningsprogram endast antas för stadskärnan (Aronsson, 2010, s.47). I Kristinehamns kommuns vision och handlingsplan nämns det att kommunen använder sig av ett belysningsprogram, men dessa dokument avser endast stadskärnan. Dessutom finns det ingen beskrivning av vad belysningsprogrammet innehåller. Åtgärden av att släcka ner 10 procent av gatubelysningen nämns inte heller i visionen eller handlingsplanen. Det går att tyda att belysningsplaneringen är bristfällig och otydlig. Utifrån analysen syns det att belysning aspekter bör uppmärksammas mer i planeringen då det påverkar människors trygghet i flera avseenden.

6. Sammanfattande slutsatser

Eftersom att tiden var begränsad blev urvalet relativt litet, vilket gör det svårare att dra säkra slutsatser. För att få en bättre uppskattning över vad Kristinehamns kommuns medborgare tycker om åtgärden hade en större andel behövts tillfrågas, men studien kan ändå ses som ett resultat som kan ge indikationer och bidrar till den stora kontexten i forskningsområdet. Studien genomfördes under en period då belysning är högaktuell under vinterhalvåret, det märktes att vissa medborgare hade kännedom om den lokala debatten om nedsläckning av gatubelysning i kommunen. Svarsfrekvensen mellan kvinnor och män är ojämn, vilket måste beaktas. Faktumet att fler kvinnor svarade på enkätundersökning kan däremot vara intressant för analysen. Det går att tolka att kvinnor har ett större intresse för undersökningen och därför väljer att medverka i studien. Det kan även bero på att kvinnor berörs mer av studien, resultatet visar att kvinnor känner en stor rädsla vid mörkare partier. Dessutom går det att koppla till att kvinnor känner otrygghet i större utsträckning än män när de går ensam på kvällen (Aronsson, 2010, s.15).

En majoritet av medborgarna i Kristinehamn som deltog i studien anser att nedsläckning av gatubelysningen i Kristinehamns kommun är en negativ strategi som påverkar deras upplevda trygghet. Medborgarna uttrycker även att belysnings aspekter bör uppmärksammas mer i den kommunala planeringen, då den anses vara bristfällig och otydlig. Resultatet från studien sammankopplas med den tidigare forskningen, vilket tyder på att belysning är en betydande faktor i samhället.

7. Referenslista

- Aronsson, E. (2010), “Ljus och mörker i det offentliga rummet: Om kommunal belysningsplanering och dess trygghetsskapande arbete i den moderna staden” (Examensarbete, Blekinge Tekniska Högskola) https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:833486/FULLTEXT01.pdf
- Boverket. (2019). “Brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv och åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen” (2019:20). Boverket. https://www.boverket.se/contentassets/37fed9b575d846c1bcdd3bdfb2db47f9/brottsforebyggande-och-trygghetsskapande-perspektiv-och-atgarder.pdf
- Boverket (2022). *Trygghet - ett mångtydigt begrepp*. https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/brottsforebyggande-och-trygghetsskapande-atgarder/trygghet-och-brott/trygghetsbegreppet/ Hämtad 2023-12-21.
- Bryman, A. (2018). Samhällsvetenskapliga metoder. (Tredje upplagan). Stockholm: Liber.
- Bryman, A. (2011). Samhällsvetenskapliga metoder. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Ceccato, V., Vasquez, L., Langefors, L., Canabarro, A.P. & Petersson, R. (2019). Trygg stadsmiljö [Elektronisk resurs] Teori och praktik för brottsförebyggande & trygghetsskapande åtgärder. Stockholm: Kungliga tekniska högskolan.
- Frank, J. & Hellman, M. (2017). *Belysning där det behövs: belysning längs statlig väg*. [Stockholm]: Sveriges kommuner och landsting. https://skr.se/download/18.4829a209177db4e31aa411b5/1615796679835/SKL_S5_Belysning-dar-det-behovs_webb.pdf
- HANDLINGSPLAN 2019- 2030
  Vision för Kristinehamn kommuns stadskärna
  https://www.kristinehamn.se/contentassets/eddc8aa003114a65bc80f50e411539ef/handlingsplan-kf-2019-06-18.pdf
- ”Kristinehamn 2030 – den vänliga och nyskapande skärgårdskommunen”, (2022) https://www.kristinehamn.se/globalassets/centrumvision_tryck2022-komprimerad.pdf
- Lindström, A. (18 september 2022). Så tar europeiska länder höjd för en vinter med rekorddyra elpriser. SVT Nyheter.

https://www.svt.se/nyheter/utrikes/sa-tar-europeiska-lander-hojd-for-en-vinter-med-rekorddyra-elpriser Hämtad 2023-12-11

- Persson, M. (26 oktober 2023). Förra året släcktes nästan 800 gatlampor- så gör kommunen i år. Nya Kristinehamns posten. https://www.nwt.se/2023/10/26/forra-aret-slacktes-nastan-800-gatlampor-sa-gor-kommunen-i-ar-2b47e/ Hämtad 2023-12-13
- Sandberg, L., Brandén, J., Rönnblom, M., Hudson, C. & Coe, A. (2017). Rädsla och trygghet i ord och handling. Umeå: Umeå centrum för genusstudier, Umeå universitet.
- Schnelzer, A. (21 december 2022). Nästan 800 gatlampor ska släckas - här kommer ljusen vara tända för säkerhetsskäl. Nya Kristinehamns posten. https://www.nkp.se/2022/12/21/nastan-800-gatlampor-ska-slackas-har-kommer-ljusen-vara-tanda-av-sakerhetsskal-160dc/ Hämtad 2023-12-13
- Uddin, R. (18 oktober 2022). Polisens svidande kritik till nedsläckningen: En dålig idé. Sveriges Radio. https://sverigesradio.se/artikel/polisen-ger-svidande-kritik-till-nedslackningen-en-dalig-ide Hämtad 2023-12-13

8. Bilagor

8.1 Frågeformulär

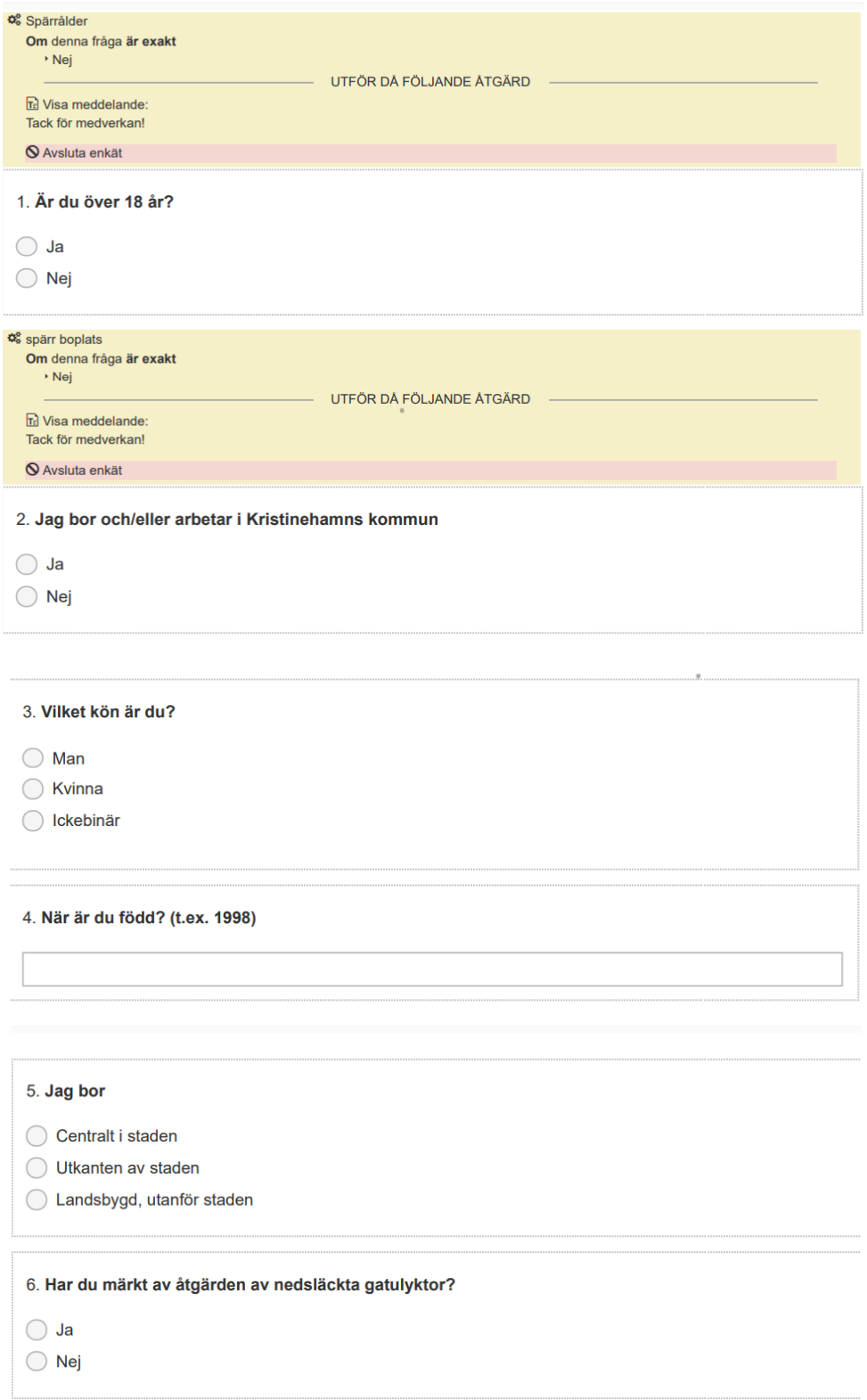

Spärrålder
Om denna fråga **är exakt**
Nej
UTFÖR DÅ FÖLJANDE ÅTGÄRD
Visa meddelande:
Tack för medverkan!
Avsluta enkät

1. **Är du över 18 år?**

- Ja
- Nej

spärr boplats
Om denna fråga **är exakt**
Nej
UTFÖR DÅ FÖLJANDE ÅTGÄRD
Visa meddelande:
Tack för medverkan!
Avsluta enkät

2. **Jag bor och/eller arbetar i Kristinehamns kommun**

- Ja
- Nej

3. **Vilket kön är du?**

- Man
- Kvinna
- Ickebinär

4. **När är du född? (t.ex. 1998)**

5. **Jag bor**

- Centralt i staden
- Utkanten av staden
- Landsbygd, utanför staden

6. **Har du märkt av åtgärden av nedsläckta gatulyktor?**

- Ja
- Nej

7. Vad är din spontana reaktion om trygghet, när gatubelysningen minskar?

	Jag känner mig trygg	2	3	4	5	6	Jag känner mig otrygg
	○	○	○	○	○	○	○

Annat

8. **Hur ställer du dig till åtgärden nedsläckning av gatubelysning för att spara energi i en kommun?**

- ○ Positiv inställd
- ○ Negativ inställd
- ○ Neutral inställd

9. **Rör du dig utomhus regelbundet när det är mörkt under vinterhalvåret?**

- ○ Ja
- ○ Nej

10. **Undviker du mörka gator?**

- ○ Ja
- ○ Nej

Om JA, varför?

11. **Har du fått information om nedsläckning av gatubelysning?**

- ○ Ja
- ○ Nej

12. Anser du att kommunen borde arbeta med trygghet/säkerhet på kompletterande sätt, när gatubelysning släcks?

- ◯ Ja
- ◯ Nej

Förslag på kompensationsåtgärd?

13. **Finns det platser där nedsläckning av gatubelysning är mer lämplig att tillämpas?**

- ◯ Ja
- ◯ Nej

Om JA, något exempel på platser?

14. **Anser du att nedsläckning av gatubelysning påverkar dig?**

- ◯ Ja
- ◯ Nej

Om JA, på vilket sätt?

15. **Påverkas ditt förtroende för lokalpolitikerna i kommunen med anledning av åtgärden nedsläckta gatulampor?**

- ◯ Ja, mitt förtroende ökar
- ◯ Ja, mitt förtroende minskar
- ◯ Nej, mitt förtroende påverkas inte

8.2 Tabeller

Fråga 1

Är du över 18 år?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	64	91,4	91,4	91,4
	Nej	6	8,6	8,6	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Fråga 2

Jag bor och/eller arbetar i Kristinehamns kommun

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	64	91,4	100,0	100,0
Missing	999	6	8,6		
Total		70	100,0		

Fråga 3

Vilket kön är du?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Man	14	20,0	21,9	21,9
	Kvinna	50	71,4	78,1	100,0
	Total	64	91,4	100,0	
Missing	System	6	8,6		
Total		70	100,0		

Fråga 4

När är du född? (t.ex. 1998)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		6	8,6	8,6	8,6
	1870	1	1,4	1,4	10,0
	1949	1	1,4	1,4	11,4
	1953	2	2,9	2,9	14,3
	1957	1	1,4	1,4	15,7
	1964	3	4,3	4,3	20,0
	1965	2	2,9	2,9	22,9
	1966	5	7,1	7,1	30,0
	1968	1	1,4	1,4	31,4
	1971	2	2,9	2,9	34,3
	1972	2	2,9	2,9	37,1
	1973	2	2,9	2,9	40,0
	1974	2	2,9	2,9	42,9
	1977	2	2,9	2,9	45,7
	1980	1	1,4	1,4	47,1
	1982	2	2,9	2,9	50,0
	1986	2	2,9	2,9	52,9
	1988	2	2,9	2,9	55,7
	1989	4	5,7	5,7	61,4
	1990	3	4,3	4,3	65,7
	1991	3	4,3	4,3	70,0
	1993	1	1,4	1,4	71,4
	1994	2	2,9	2,9	74,3
	1996	2	2,9	2,9	77,1
	1997	2	2,9	2,9	80,0
	1998	7	10,0	10,0	90,0
	1999	2	2,9	2,9	92,9
	2001	1	1,4	1,4	94,3
	2002	1	1,4	1,4	95,7
	2003	1	1,4	1,4	97,1
	2004	1	1,4	1,4	98,6
	2005	1	1,4	1,4	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Fråga 5

Jag bor

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Centralt i staden	30	42,9	46,9	46,9
	Utkanten av staden	28	40,0	43,8	90,6
	Landsbygd, utanför staden	6	8,6	9,4	100,0
	Total	64	91,4	100,0	
Missing	System	6	8,6		
Total		70	100,0		

Fråga 6

Har du märkt av åtgärden av nedsläckta gatulyktor?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	46	65,7	71,9	71,9
	Nej	18	25,7	28,1	100,0
	Total	64	91,4	100,0	
Missing	System	6	8,6		
Total		70	100,0		

Fråga 7

Vad är din spontana reaktion om trygghet, när gatubelysningen minskar? -

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Jag känner mig trygg	16	22,9	25,4	25,4
	2	5	7,1	7,9	33,3
	3	3	4,3	4,8	38,1
	4	5	7,1	7,9	46,0
	5	13	18,6	20,6	66,7
	6	7	10,0	11,1	77,8
	Jag känner mig otrygg	14	20,0	22,2	100,0
	Total	63	90,0	100,0	
Missing	999	1	1,4		
	System	6	8,6		
	Total	7	10,0		
Total		70	100,0		

Textsvar:

- Mest av trafiksäkerheten. Gång och cyklister mkt svåra att se

- Känner trygg men vissa ställen blir det riktigt mörkt
- Har inte märkt då jag inte bor i stan
- Det måste finnas andra bättre sätt att spara pengar än att tumma på tryggheten i vår stad
- Tänd lampor där folk bor. Släck varannan där ingen bor.
- Tyvärr var det 5 st gatlyktor på rad som var nedsläckta. Vilket var mycket otryckt. Jag ringde påtalade problemet, vilket kommun löste, tände upp 3 st.
- Var längesedan man kände sig trygg nattetid i vår stad - oavsett belysning… men det gör det nog än sämre.

Fråga 8

Hur ställer du dig till åtgärden nedsläckning av gatubelysning för att spara energi i en kommun?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Positiv inställd	21	30,0	32,8	32,8
	Negativ inställd	22	31,4	34,4	67,2
	Neutral inställd	21	30,0	32,8	100,0
	Total	64	91,4	100,0	
Missing	System	6	8,6		
Total		70	100,0		

Fråga 9

Rör du dig utomhus regelbundet när det är mörkt under vinterhalvåret?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	50	71,4	78,1	78,1
	Nej	14	20,0	21,9	100,0
	Total	64	91,4	100,0	
Missing	System	6	8,6		
Total		70	100,0		

Fråga 10

Undviker du mörka gator?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	44	62,9	68,8	68,8
	Nej	20	28,6	31,3	100,0
	Total	64	91,4	100,0	
Missing	System	6	8,6		
Total		70	100,0		

Textsvar:

- Känns tryggare att röra mig där det är upplyst
- Bra med lite belysning. Otrygg känsla när det är helt mörkt
- Man ser sämre
- Otryggt

- Man känner sig betydligt tryggare på belysta platser
- Är det helt nersläckt är det olustigt. Det beror ju också på vilken tid på kvällen det är samt hur mycket folk det är i rörelse.
- Jag känner mig rädd att möta någon främling som vill hoppa på mig.
- Rädsla
- Jag vill varken bli rånad, misshandlad eller mördad
- Beror på vilken gata som är mörk
- Otryggt och känns olustigt
- Det känns otryggt att gå på mörka gator. Vistas oftast inte ute när det är mörkt. Håller mig mest inne på kvällarna.
- Otrygg, samt svårt att se marken i mörker.
- Obehagligt, läskigt & otryggt
- Tycker det är obehagligt och rädd
- För att det är otryggt. Om jag är tvungen att gå där ensam, avstår jag från att gå ut.
- Det känns otryggt där!
- Jag känner mig otrygg.
- Otryggt
- Som kvinna har man ju alltid en liten skräck för mörka gator därav undviker man helst det. Det kan också vara lite läskigt och obehagligt att gå i mörkret, speciellt om det är gator bland lite mer skog eller ett tommare område. Jag går mycket hellre på en gata med lite belysning.
- För att jag känner mig otrygg
- Trevligare att gå där det det upplyst, speciellt som tjej. Jag känner mig trygg men det är onödigt att ta risker.
- Känslan av otrygghet.
- Otrygg. Ser inte gatan och skavanker.
- Otrygghet.
- Tycker att det känns otryggt när det är mörkt.
- Jag vill se vad som kommer. Det är lite obehagligt att gå ensam i mörkret som kvinna
- Det känns inte tryggt längre, med vissa partier helt mörkt, kan knappt se vart jag sätter fötterna.
- Vill inte bli överfallen/ utsatt för våldsbrott
- Man vill inte riskera något i onödan..
- Känns inte tryggt

Fråga 11

Har du fått information om nedsläckning av gatubelysning?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	30	42,9	46,9	46,9
	Nej	34	48,6	53,1	100,0
	Total	64	91,4	100,0	
Missing	System	6	8,6		
Total		70	100,0		

Fråga 12

Anser du att kommunen borde arbeta med trygghet/säkerhet på kompletterande sätt, när gatubelysning släcks?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	54	77,1	84,4	84,4
	Nej	10	14,3	15,6	100,0
	Total	64	91,4	100,0	
Missing	System	6	8,6		
Total		70	100,0		

Textsvar:

- Använd teknik som tänder när folk rör sig i området. Typ fotoceller
- Kanske annan typ av belysning. Slingor osv
- Kolla upp om det finns specifika mörka områden.
- Det borde göras oavsett släckt gatubelysning.
- Nattvandrare
- Kommunen bör ha en strategi när de släcker ner. Inte generellt ta t.ex. var annan lampa. Vid bostadsparkeringar behöver det kanske vara helt upplyst, som exempel.
- Kommunen vet vilka gator i stan som är mindre trygga
- Där behövs det arbetas även om ljusen inte är släckta
- Anser att nedsläckning borde vara i relation till om elpriset är över en viss nivå om det anses nödvändigt av ekonomiska skäl, inte annars.
- Gärna upplysta träd, patrullerande poliser på helgkvällar.
- Det borde finnas ett annat sätt att få ner energikostnaderna t ex nya och mer kostnadseffektiva armaturer.
- Det hade väl varit bra, men det är svårt att komma på ett bra alternativ.
- Bästa är att det är tänt.
- Skicka ut gratis reflexer, många som går utan, vilket ökar risken för olyckor när det är mörkt
- Se över så att det verkligen är på rätt ställen man väljer att släcka lampor. I villaområden känns det inte som att det är samma risk som vid mer ensliga område som t ex borta vid hembygdsgården eller parker.

Fråga 13

Finns det platser där nedsläckning av gatubelysning är mer lämplig att tillämpas?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	37	52,9	57,8	57,8
	Nej	27	38,6	42,2	100,0
	Total	64	91,4	100,0	
Missing	System	6	8,6		
Total		70	100,0		

Textsvar:

- Industriområden

- Vid butiker och liknande där det oftast är belyst ändå
- Kontorsbyggnader
- Otrafikerade gator
- Gator med mindre trafik.
- Där det är mer öppet och upplyst av fasadbelysning. Inne i själva stadskärnan kanske det är upplyst av annan belysning.
- Där inte folk bor typ industriområden
- Inne i centrum där det ändå är ljust från annan belysning
- Där det finns annan belysning
- Vet ej.
- Mer centralt på gatorna i stan då det är oftast belysning från restauranger, affärer och nu julbelysning till exempel. Där skulle jag säga att det går att släcka eller minska gatubelysningen.
- Som det görs idag. Ej i gathörn eller vid andra kritiska ställen.
- I villaområden kan man släcka mer eller i andra centrala platser.
- Svår fråga men där det inte är så mycket folk tex i utkanten av byn..
- Platser där det mest är biltrafik, inte gångtrafikanter.

Fråga 14

Anser du att nedsläckning av gatubelysning påverkar dig?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	35	50,0	54,7	54,7
	Nej	29	41,4	45,3	100,0
	Total	64	91,4	100,0	
Missing	System	6	8,6		
Total		70	100,0		

Textsvar:

- Svårt att se vad som döljer sig i mörkret.
- Det är nedsläckt även på gator som har hus bara på ena sidan och då blir det för mörkt
- Blir mindre ljus på ställen man beger sig
- Man känner sig mer begränsad över var man kan vistas under den mörka årstiden
- Även om det är ett bra sätt att spara energi blir det ju mörkare.
- Bättre vore att byta ut belysningen mot LED och välja mer riktat ljus för att bara belysa de avsedda delarna och undvika ljusföroreningar.
- Vissa ställen är riktig mörka så det är svårt att se vart man går och det är svårt att se om någon gömmer sig bakom något träd.
- Undviker gå dessa gator
- Farligt pga ej ser ordentligt och blir heller inte sedd på samma sätt. Känns otryggt, undviker att gå ut när det är för mörkt.
- Svårt att se i mörker.
- Undviker att vara där
- Avstår att vistas där ensam. Är hemma istället för att gå på en aktivitet.
- Känner mig otrygg.
- Mörkt på vissa gator när man går hem från jobbet på kvällen

- Jag måste gå en bit hem från busstationen ofta efter jag slutat på jobbet. Det finns en kortare väg men den leds lite in i skogen. Därför tar jag alltid hellre den långa vägen för att undvika mörkret och eftersom det är mer öppet och vid bilvägen så man känner sig tryggare att gå där.
- Undviker att vara ute då man känner sig otrygg och aldrig vet vem man stöter på. Nu blir det också mörkt ute runt 15/16 tiden vilket gör att man känner sig otrygg redan då.
- Undviker att gå på dessa gator.
- Vill inte gärna motionera och promenera när det är mörk.
- Går inte ut längre när det är mörkt
- Mörkt på gångvägar och gatan utanför min bostad
- Inte lika tryggt
- Jag tar bilen sträckor jag annars hade gått.

Fråga 15

Påverkas ditt förtroende för lokalpolitikerna i kommunen med anledning av åtgärden nedsläckta gatulampor?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja, mitt förtroende ökar	2	2,9	3,1	3,1
	Ja, mitt förtroende minskar	20	28,6	31,3	34,4
	Nej, mitt förtroende påverkas inte	42	60,0	65,6	100,0
	Total	64	91,4	100,0	
Missing	System	6	8,6		
Total		70	100,0		